

Štěpán Horálek

Anglické sloveso *shall*, jeho významy a překladové ekvivalenty English modal verb *shall*, its meanings and Czech counterparts

Oponentský posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Š. Horálka má dvojí cíl: popisuje významy slovesa *shall* - jak v oblasti vyjadřování modalit ('volition'), tak jako prostředku odkazu na budoucnost ('prediction') - a zkoumá české překladové ekvivalenty tohoto slovesa.

V teoretické části autor na základě sekundární literatury definuje jednotlivá užití *shall* po formální stránce (podmět v 1., 2. nebo 3. osobě, oznamovací nebo tázací věta, příp. tázací dovětek) a po stránce významové (různé stupně volní dispozice k ději, typy předpovědi). Stojí za zmínku, že pracuje s dvěma vydáními Leechovy monografie *Meaning and the English Verb* a už samo porovnání popisu *shall* v obou vydáních je přínosné. Při definici významů *shall* vychází z pojetí Palmerova. I když zmiňuje obtížnost odlišení futurálních a modálních významů *shall*, podařilo se mu stanovit kritéria pro toto rozdělení (str. 31).

Na základě vymezené klasifikace popisuje autor 128 dokladů vět obsahujících *shall* získaných excerpcí s pomocí paralelního korpusu angličtiny a češtiny. Potvrdil se předpoklad, že modální užití *shall* je frekventovanější než futurální. Mezi modálními významy převládá vyjádření 'intermediate volition' na straně mluvčího a na straně posluchače.

Autor dále prozkoumal české protějšky anglických vět obsahujících *shall* a zjistil, že nejčastěji bylo ekvivalentem *shall* jednoduché české futurum, a to jak pro vyjádření vůle, tak budoucí predikce. Česká modální slovesa figurují jako protějšky *shall* jen v oblasti volní modalit, složené futurum se naopak obvykle používá jako ekvivalent budoucích významů *shall*.

Dotazy a poznámky k jednotlivostem

K metodologii: zdá se, že v dotazu, který vyhledával tvar *shan't*, byla chyba – v knize V. Woolf *Mrs Dalloway* jsou tři věty s tímto tvarem.

Byly zkoumány také ekvivalenty záporných konstrukcí s *shall not*?

Jazyk některých příkladů je archaický (př. 1, 2 na str. 24, citáty z Bible na str. 33) – nemohou tyto příklady zkusit výsledky výzkumu týkajícího se *shall* v současné angličtině?

Nezdá se mi, že by skutečná neschopnost mluvčího ovlivnit uskutečnění děje, měla vliv na interpretaci př. 39 na str. 34.

Proč je *must* v př. 48 na str. 37 chápáno jako protějšek *shall*?

V př. 53 na str. 38 lze adverbium *těžce* chápat jako adverbiale způsobu.

Zdá se mi, že protějškem *shall* je v příkladu 62 na str. 41 sloveso *chcete* (dle *Příruční mluvnice češtiny* jde o realizaci komunikační funkce nabídky).

Se zachováním deontického významu v češtině v př. 67 na str. 42 souvisí formální charakter spojení 'náplň práce' navozující představu úředně vymezené povinnosti.

Bakalářské práci by celkově prospělo, kdyby ji byl autor ještě jednou pečlivě přečetl – byl by mohl sjednotit způsob uvádění literatury v bibliografii a odstranit četné překlepy a formální chyby v textu (např. opakovaně užívané *dependant clauses*, obtížně srozumitelný popis př. 40 na str. 34, *shall in predictive used* na str. 12, *eventually* užitá ve významu českého *eventuelně / případně* na str. 36 a 44, a další). U příkladů na str. 29 chybí odkazy na zdroj. Také v odkazování na sekundární literaturu v textu práce jsou nedostatky – na kolektiv autorů není možné odkazovat jen jménem jednoho z nich (Quirk - str. 11, 17, Biber – str. 17), je chybně užíváno zkratky *pp* – na str. 17 a 20. Projevila se jistá nezkušenost autora s vyjadřováním v češtině.

Závěr

Přes určitou formální nedotaženost pokládám práci Š. Horálka za zdařilou. Splňuje cíle, které si stanovila: autor přesně popsal významy slovesa *shall* a ukázal korespondenci mezi jeho významem a českým překladovým protějškem. Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou velmi dobrou až výbornou.

V Praze 5.9. 2010

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.